

Alkotmánybíróság

részére

1015 Budapest

Donáti u. 35-45

dr. BIHARY Tibor
partner, attorney at law

dr. BALASSA Ágnes
partner, attorney at law

Budapest, 2020. november 26./2021. március 19.

Alkotmányjogi panasz ([REDACTED])

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 02 0 1 0 - 5 / 2020	
Érkezett: 2021 MÁRC 23.	
Példány: 1	Kézelőiroda: 3
Melléklet:	db

[REDACTED]

indítványozók az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27 § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjai 53. § (1) bekezdése szerinti eljárásban, az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 27. § (1)-(4) bekezdései szerint eljárva a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőjük útján az alábbi

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

terjesztik elő.

I. Az Alkotmányjogi panasz alapja

1. Az indítványozók az alkotmányjogi panasz részletes indokolásában előadandók szerint az alkotmányjogi panaszt a **Kúria Pfv. I. 20874/2019/4 számú érdemi ítélete és az ehhez kapcsolódó Pfv. I. 20875/2019/7. számú végzése** ellen terjesztik elő, azok alaptörvény-ellenességének megállapítása és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján történő megsemmisítése iránt, mert a határozatok az indítványozóknak az Abtv. 27. § *a)* pontja szerint Alaptörvényben biztosított jogait sértik és az Abtv. 27. § *b)* pontja szerinti, rendes jogorvoslati lehetőségeiket már kimerítették.

[REDACTED]

2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, végső döntést az indítványozók az Indítványozók, jogi képviselőjük útján, 2020. szeptember 29-én vették kézhez, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1), (4) bekezdései szerint határidőben előterjesztett.

3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásával kapcsolatban az Abtv. 31. § (1)-(2) bekezdésében foglalt kizáró okok nem állnak fenn, minthogy az Indítványozó felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő.

4. Az Indítványozóknak az Abtv. 27. §-ban megkövetelt, közvetlen, aktuális az ügyben való személyes érintettsége fennáll, minthogy az 1. pont szerinti ügy felperesei voltak, melyeket a támadott határozatok igazolnak. Az Ügyrend 56. §-ban foglaltakra figyelemmel a természetes személy indítványozók bejelentik, hogy személyes adataik közléséhez és a nyilvánosságra hozatalhoz nem járulnak hozzá.

5. Az Abtv. 29. §-ában, valamint az 52. § (1) bekezdés (1b) és f) pontjaiban foglaltakra figyelemmel az indítványozók **határozott kérelemként** kijelentett indítványa, hogy: az Alaptörvény

– **XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való jog és a**

– **XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz való jog és a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jog** vonatkozásában elszenvedett sérelmeikre figyelemmel, az Abtv. 52. § (1b) e) pontjai szerint határozottan kérik az Alkotmánybíróságtól, az 1. pontban megjelölt ítélet és végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá annak kimondását, hogy az Abtv. 43. § (2) bekezdése alapján az eljárást meg kell ismételni.

II. Az alkotmányjogi panasz előzményei

6. Az indítványozók mint felperesek, az első fokon a Budaörsi Járásbíróság előtt 7.P. 22356/2016/40 számú ítélettel, illetve másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék 10. Pf. 20.827/2018/10. sz. ítéletével zárul per felperesei voltak. A tényállás alapját – röviden összefoglalva – következők képezték.

7. Az alperes, a [REDACTED] volt, amely 2015-ben egy bázisállomást és ehhez egy 40 m magas antennatartó tornyot épített [REDACTED]-es autópálya mellett, a [REDACTED] u. autópálya felőli végén. Az indítványozók, az alapper felperesei ebben az utcában laknak. A volt IV. r. felperes az utca túloldalán, pontosan a toronnyal szemben, kb. 25 méterre, a többi volt felperes 350-380 m távolságra. A torony tetején egy földi repülésirányító vörös fény villog állandóan, ami este rendkívül zavaróan bevilágít a lakóingatlanokba, amely jelentős mértékben zavarja az indítványozók mindennapi életét és nyugalma.

8. Az indítványozókban felmerült a területről való elköltözés, ami azonban jelenleg ellehetetlenült. Közismert ingatlanpiaci tapasztalat, hogy egy ilyen bázisállomás-építmény – még villogó vörös fény nélkül is, önmagában a látványa és a sugárzásveszélyességétől való általános félelemérzet miatt – negatívan befolyásolja a környező közeli lakóingatlanok forgalmi értékét. Az éjjel nappal villogó vörös fény ezt a negatív hatást csak fokozza. Az indítványozók a tulajdonukat képező 4 ingatlan ügyében igazságügyi szakértőt bíztak meg az értékcsökkenés mértékének megállapítására. A szakértő összesen 12.700.000,- Ft értékcsökkenést állapított meg. Mivel a [REDACTED] peren kívül nem volt hajlandó az értékcsökkenés megfizetésére, az indítványozók polgári pert kezdeményeztek.

9. Az elsőfokú bíróság az **egyértelmű polgári jogi szabályozásra és a töretlen, következetes bíróság gyakorlatra** alapítva az ítéletét, a keresetnek helyt adott. Ebben rögzítette, hogy

- a Ptk. 5:23§ szerinti általános szomszédjogi szabályok értelmében a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen a szomszédokat szükségtelenül zavarná;
- a következetes bírósági gyakorlat szerint a szomszédjogi sérelemre alapított, a szükségtelen zavarástól való tartózkodás tilalmának megsértésével keletkezett károk megtérítése iránti követeléseket a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó általános szabályok, Ptk. 6:519 § (1) bek. alapján kell elbírálni.
- Szélsőséges a zavarás, akkor, ha az, kellő gondosság és körültekintés mellett elkerülhető. Az irányadó bírói döntések (pl. 13/2014 sz. PED) a tűrési küszöböt meghaladó, szélsőséges zavarásként értékelik az ilyen torony közeli telepítését, a kilátáselvonás, az intimitás elvesztése, az adott környezetbe nem illő, tájidegen (nyomasztó) létesítmény látványa, az erősebb szél esetén hallható zajhatás, továbbá az egészségügyi kihatásával való félelemmel együtt járó ellenérzés miatt.
- Összevetve a sérelmet szenvedetteknek a magántulajdonuk zavartalan használatához, másfelől a mobilszolgáltatóknak az üzleti-, gazdasági tevékenységük folytatásához fűződő érdekét mérlegelve összehatásában a zavarás szélsőséges, mert túllépi az általános, észszerűen számítható tűréshatárt. A zavarás jogkövetkezményeként elégséges, arányos és méltányos, ha a birtoklásában zavart fél vagyoni kompenzációt kap.
- Az alperes a perben nem bizonyította, hogy ne lett volna más, alkalmas helyszín a torony felállítására.
- A kár tekintetében pedig az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértői véleményt annak perbeli kiegészítésével, az alperesi kifogásokra, észrevételekre vonatkozó teljes körű, részletes, indokolt válaszadással a bíróság aggálytalannak fogadta el a kár mértékének és a károkozó magatartás, valamint a kár bekövetkezése közti okozati összefüggés bizonyítására.

10. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes [REDACTED] nyújtott be fellebbezést, a másodfokú bíróság. Az eljáró törvényszék azonban – apró kiegészítéseket téve a tényálláshoz és az indokoláshoz, sőt helyszíni szemlét tartva a helyszínt is megismerve –, az elsőfokú ítéletet lényegében helyes indokainál fogva helybenhagyta. A másodfokú ítélet kiemeli, hogy

- az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a 13/2014 sz. PED-vel megerősített töretlen bírói gyakorlatra a szomszédjogi sérelemre alapított keresetet a deliktuális felelősségi szabályok alapján bírálta el;
- töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében is, hogy a perben feltárt körülmények és szempontok miatt (a torony látványa a perbeli ingatlanokból, a torony alkalmazott jelzőfény hatása a sötétedést követően, továbbá a köztudomásúnak mondható, de szakértői véleménnyel is alátámasztott idegenkedés a perbeli és ahhoz hasonló műtárgyak feltételezett egészségkárosító hatása miatt a közelben lévő ingatlanok megvételétől) a lakóingatlanok közelében épített mobil átjátszó-torony létesítése és üzemeltetése sérti a tulajdonosoknak az ingatlanuk zavartalan, a meglévő környezeti adottságok használatához fűződő érdekét olyan mértékben, hogy az az általános tűrési küszöböt meghaladja.
- Ugyancsak kifejtette, hogy az ilyen (sugárzó) műtárgyakhoz kapcsolódó általános közvélekedés kialakulása miatt nem annak tudományos megalapozottságát kell vizsgálni, hanem a forgalmi értékre gyakorolt tényleges hatását kell figyelembe venni.

- Utalt arra, hogy helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az alperes hátrányára értékelte, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy máshol nem lett volna elhelyezhető a bázisállomás. Még csak ilyen bizonyítást sem ajánlott az alperes az elsőfokú eljárásban, pedig kapott tájékoztatást a bizonyítási teherről.

- Végezetül a másodfokú bíróság is aggálytalannak tartotta az ingatlanforgalmi szakvéleményt.

11. A jogerős ítélet ellen az alperes [REDACTED] nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, illetve másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

12. A Kúria a 2020. május 12-én érkezett 3. sorszámú végzésében tájékoztatta a felpereseket, hogy felülvizsgálati kérelem érkezett és erre ellenkérelmet terjeszthetnek elő. Az ellenkérelem előterjesztésére határidőt a végzés nem tartalmazott, csak jelezte, hogy a Kúria tárgyaláson kívül kíván határozni a COVID-járványra tekintettel meghozott törvényben foglalt, általánostól eltérő eljárási szabályok alapján. A végzés azt sem tartalmazta, hogy körülbelül mikorra várható a tárgyaláson kívüli határozathozatal, **holott** a (régi) Pp. vonatkozó rendelkezése értelmében a tárgyalás napja egyébként a felülvizsgálati ellenkérelem benyújtásának végső határideje lenne.

13. A felperesek ennek ellenére – minden időhúzást **önkéntesen** elkerülve – 2020. május 28-án, 14 napon belül érdemi, felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtottak be. Ebben első sorban a felülvizsgálati ~~ellen~~kérelem elutasítását kérték, hivatkozva a Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontjára, ami szerint **nincs helye felülvizsgálatnak a szomszédjogok megsértésével kapcsolatos perekben**, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság – mint a jelen esetben is – helybenhagyta.

14. Megjegyzendő, hogy **május végén fokozott COVID-helyzet volt az országban**, tehát az, hogy a felperesektől a jogi képviselő 14 napon belül be tudta szerezni a szükséges ügyvédi meghatalmazásokat és az otthoni munkavégzés ellenére át tudta nézni és értelmezni a 48 oldalas alperesi felülvizsgálati kérelmet, **feltűnően rövid időnek minősül**. Nyomatékosan hangsúlyozzuk azonban, hogy erre nézve semmilyen törvényi határidő nem volt és a Kúria sem szabott meg határidőt.

15. A Kúria

- sem hivatalból, sem a felülvizsgálati ellenkérelem hatására nem érzékelte, hogy nincs (!) helye felülvizsgálatnak és érdemben foglalkozott a felülvizsgálati kérelemmel, sőt

- a két egybehangzó alsóbb szintű döntés után a másodfokú bíróság ítéletét már 2020. május 27-én a felülvizsgálati ellenkérelmet megelőző napi keltezéssel született ítéletében – igen aggályos érveléssel – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a felperesek/indítványozók keresetét érdemben elutasította.

16. A felülvizsgálati ítélet indokolása szerint

– a felperesek nem (!) terjesztettek elő felülvizsgálati ellenkérelmet [41], **ami tényszerűen nem igaz**;

– az alsóbb fokú bíróságok helyesen hivatkoztak a követelés jogi hátterére (Ptk. 5:23 § **szomszédjogi** sérelem, 6:519 § (1) bek. deliktualis felelősség), helyesen tekintették a zavarás fennállását bizonyításra szoruló ténykérdésnek, a zavarás szükségtelenségének

megállapítását pedig a bíróság mérlegelési tevékenységét igénylő jogkérdésnek [44-47];

– a Kúria nem vonta kétségbe a zavarás tényét sem, ám annak szükségtelenségét – mindenféle bizonyítás nélkül, *önkéntesen* és szubjektíven, a teljes bírói gyakorlattal szemben – felülbíráta, noha ebben a körben az alperes soha nem ajánlott fel sem semmiféle bizonyítást. Így a zavarás szükségtelenségének hiányában a kártérítés egyik elemének a jogellenességnek a hiányára alapozva, a kártérítési keresetet elutasította.

17. Arra figyelemmel, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a **törvényi akadály ellenére** befogadta, a felperesek – **törvényen alapuló, kötelezően igénybe veendő jogorvoslatként** – kérték a határozat kiegészítését a Pp. 225. § (1) illetve (6) bekezdése alapján. Ugyanis a felülvizsgálati ítélet láthatólag (i) nem döntött a Kúria hatásköréről/hatáskörének hiányáról, holott a hatáskör vizsgálata a Pp. 28. § értelmében hivatalból kötelezettsége minden szinten eljáró bíróságnak, továbbá (ii) nem döntött a felülvizsgálati ellenkérelemről sem, amelyben a felperesek eljárási kifogásként kifejtették, hogy nincs helye felülvizsgálatnak a jelen ügyben.

18. A kiegészítés iránti kérelem a Kúria szerint nem alapos, ezért azt a 7. sorszámú végzésével elutasította. A végzés indokolása szerint:

a) Az ítélet kiegészítésének nincsenek meg a Pp. 225. § (1) és (6) bekezdése szerinti feltételei, mert a felperesek által érintett kérdések (hatáskör hiánya, ellenkérelem negligálása) nem esik a Pp. 225. § (1) és (6) bekezdése alá [5]. **Ténylegesen ilyen kizárási okot a felhívott rendelkezés nem tartalmaz.**

b) A Kúria szerint ez **nem** (!) szomszédjogi ügy, hanem egy általános vagyoni jogi per, amire viszont van hatásköre [6]. Arról azonban a végzés egy szót sem tartalmaz, hogy a Kúria ezt az „átminősítést” elvégezte volna.

Nem probléma, hogy a felülvizsgálati ellenkérelemre a Kúria nem adott határidőt, ha „magához (döntéséhez) képest elkésett, hát akkor elkésett”. A rövid elbírálási határidőre pedig magyarázatot nem tartalmaz.

19. Ehhez képest **tényszerűen és tételes jogszabály szerint:**

– A Pp. 225. § (6) bekezdése szerint a bíróság – így a Kúria is – hivatalból (is) vizsgálja hatáskörét, és észlelnie kell ennek hiányát. Ez a Pp. által **nevesített** kérdés és nem szabad választás lehetősége.

– A Pp. 225. § (1) bekezdése feltételei is adottak, hiszen a Kúria nem vizsgálta a felperesek szabályosan benyújtott felülvizsgálati ellenkérelmét. A felperesek tehát joggal hivatkoztak arra, hogy **a Kúria nem határozott egy ellenkérelemről**, ami törvényi kötelezettsége.

– Az ítélet [44] pontja nem (!) szól hatásköréről, amiből az ítélet szintjén is az következik, hogy a Kúria valóban nem vizsgálta a hatáskörét, vagy – még rosszabb a helyzet ha – vizsgálta, de túllépett azon.

– **Tényszerűen, közokiratba (ítéletbe) foglaltan valótlan** a végzés azon hivatkozása, hogy a Kúria eleve általános vagyoni jogi kereseti körbe tartozónak tartotta a pert, mivel az ítélet [44] pontja maga is azt rögzíti, hogy jelen esetben is „szomszédjogok megsértésével keletkezett kár”, a vita tárgya. Tehát még a szóhasználat is megegyezik a Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontjának szóhasználatával. Ezek után végképp értelmezhetetlen, hogy a 7. sorszámú végzés hogyan állíthatja, nem szomszédjogi perről van szó és emiatt azt, hogy a szomszédjogok megsértéséből eredő perekben nincs helye felülvizsgálatnak, a jelen ügy szempontjából érdektelen szabály.

– Végzésével a Kúria – önigazolásul – a saját ítéletét hazudtolja meg. Szó szerint írja az ítélet, hogy szomszédjogi vitát bírál felül, majd amikor a felperesek beadványa mentén kiderül számára, hogy hibázott, ezt átminősíti általános vagyoni jogi keresetté. Ez önmagában is a tisztességes eljárást, a bíróságokban konkrétan a Kúria eljárásába vetett bizalmat ássa alá.

– Nem mellesleg a Kúria érdemi ítélete maga is szomszédjogi alapon – a zavarás szükségességének megállapításával – döntötte el a jogvitát, nem pedig az egyéb, általános vagyoni jogi szabályok alapján, amelyek alkalmazandók természetesen, de csak a szomszédjogi jogsértés jogkövetkezményeként és nem azok helyett. A végzés tehát egy a Kúria szerint is nyilvánvaló szomszédjogi vitát minősít – **utólag** – általános vagyoni jogi pernek és így tudja megalapozni nem létező hatáskörét, amire téves és az ítélkezési gyakorlattal ellentétes álláspontját alapította.

III. Az ítéletek alaptörvényellenessége

20. Az Alkotmánybíróság a bírói úthoz való jogra vonatkozóan még működése kezdetén leszögezte az azóta is töretlenül fenntartott elveket arról, hogy az alapvető jogok tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelezettsége (az állam intézményvédelmi kötelezettsége), ami nem merül ki a jogok formális biztosításában vagy megsértésüktől való tartózkodásban, hanem gondoskodni kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről is [64/1991. XII. 17.) AB határozat. Ennek érdekében a jogalkotó köteles olyan szabályokat alkotni, amelyek a lehető legnagyobb mértékben biztosítják e jogok érvényesülését [12/2004. (IV. 7.) AB határozat]. Ugyanakkor az nem lehet kérdés, hogy a bíróságnak – funkciójából fakadóan – az alapvető jogok védelme érdekében alkotott jogszabályokat maradéktalanul tiszteletben kell tartaniuk.

21. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság vizsgálja nem csak azt, hogy az állam intézményvédelmi kötelezettsége teljesült-e, de a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját is; azaz azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. A bíróság törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben való szabad állásfoglalásának is az a végső határa, hogy az eljárása „közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését”. [7/2013. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, 3/2015. (II. 2.) AB határozat]. Ha ez sérül, az Alkotmánybíróság azt a tisztességes eljárás követelményrendszerén belül értékeli [21/2016. (XI. 30.) AB határozat].

22. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jogról szóló álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban összegezte, majd számos további döntésében részben megismételte, részben bővítette [pl: 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 14/2002. (III. 20.) AB határozat, 35/2002. (VII. 19.) AB határozat. Az Alaptörvényre vonatkozó, ezzel kapcsolatos gyakorlatát a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatban, a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban is megerősítette. Ennek lényege szerint **a tisztességes eljárás követelménye olyan minőséget, az eljárási garanciák érvényesülésének olyan lényeges biztosítékát jelenti**, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. „Egyes részletszabályok hiánya miatt épűgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára

lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.”

23. A testület mindenkor utalt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog számos, az Alaptörvényben (vagy a korábbi Alkotmányban) kifejezetten nem nevesített jogot is magában foglal, így az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a **hatékony bírói jogvédelem követelménye**, ugyanis önmagában a bírói út igénybevételenek formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljességéhez.

24. A tisztességes eljárás követelményének a polgári eljárásra irányadó voltát az Alkotmánybíróság a 15/2002. (III. 29.) AB határozatában részletezte azzal, hogy a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban és az ezt megerősítő további határozatban kibontott alaptételek erre az ügykategóriára is irányadóak. Az újabb kori, az Alaptörvénnyel adekvát gyakorlatát összegezve a testület a 3027/2018. (II. 6) AB határozat összefoglalóban fejtette ki: „Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}. (...) A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében {3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás [38]}. A 15/2002. (III. 29.) AB határozat óta a következetes gyakorlat szerint, a fegyverek egyenlőségének követelménye a polgári eljárásban is alapvető jog, enélkül a felek rendelkezési jogának sem lenne értelme.

25. Ha ezek az elemek, és közülük egyidejűleg több is, sérül, akkor az eljárást semmiképpen nem lehet tisztességesnek, pártatlannak, elfogulatlanak, a bírói jogvédelmet hatékonynak tekinteni. {vö: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 21/2016. (XI. 30.) AB határozat}.

26. Az indítványozók esetében nyilvánvalóan sérült a tisztességes eljárás több eleme is. A Kúria egész egyszerűen negálta, hogy az egyébként első- másodfokon pernyertes felpereseknek **törvényben biztosított jogukban áll** az ellenérdekű fél felülvizsgálati kérelmére vonatkozó álláspontjuk előadása. Erre – bár messzemenően elvárható és evidens lett volna – határidőt nem adott. Ezzel szemben – az **egyébként öntevékenyen, a COVID 19 járvány helyzet ellenére rendkívül rövid idő alatt** benyújtott kérelmet be sem várva, a felperesek álláspontjának ismerete nélkül végleges, érdemi döntést hozott, amiben az addig kialakult helyzetet teljes mértékben a felperesek hátrányára fordította meg. Ez már önmagában is tisztességes eljárás sérelmét jelenti és megkérdőjelezi a bíróság pártatlanságát. **Ha ugyanis a bíróság elve úgy jár el, hogy módot sem ad az ellenérdekű fél számára az álláspontja kifejtésére, azzal megsérti a fegyverek egyenlőségnek követelményét és kifejezésre juttatja, hogy a kérdést – szemben egy állandó bírói gyakorlattal – már eleve a terhükre szólóan döntötte el.**

27. A felperes- indítványozók azonban – minthogy nem tehettek mást – azonnal reagáltak a helyzetre és igénybe vették a törvényben [Pp. 225. § (1), (6) bekezdéseiben] biztosított jogvédelmi eszközt. Enélkül ugyanis nem lett volna kimerítve a lehetséges jogorvoslat köre és egyrészt bíztak is abban, hogy a Kúria belátja a saját hibáját, másrészt nem is voltak abban a helyzetben, hogy ennek kimerítése nélkül alkotmányjogi panaszt terjesszenek elő.

28. A hivatkozott Pp. rendelkezés ugyanis pontosan arra ad módot, hogy – mivel nem volt

döntés – a benyújtott ellenkérelemről – a Kúria erről a törvényes keretek között döntsön. Hangsúlyozandó, hogy nem utólagos kérelem benyújtásról volt szó, az ellenkérelmet a felperes-indítványozók még a **döntés közlése előtt, mulasztás nélkül beadták**. A Pp. hivatkozott rendelkezése – minden más esetben – eddig alkalmasnak bizonyult a jogviták rendes bíróság előtti lezárására és egyébként célját tekintve is ez a rendeltetése. Ha tehát alkotmányjogilag vizsgáljuk a kérdést: a jogalkotó eleget tett intézményvédelmi kötelezettségének, ami azonban csak akkor éri el a célját, ha az ennek biztosítása érdekében alkotott törvényi szabályokat a jogalkalmazó betartja. A jogalkalmazó Kúria azonban nem tartotta be.

29. A jogvédelmi eszköz igénybevételét követő eljárást ugyanis **jogellenesen és Alaptörvényt sértő, a tisztességes eljárás követelményét, ezen belül a fegyverek egyenlőségének követelményét és a pártatlanság követelményét nyíltan megsértő módon arra** használta fel, hogy

a) magáról a kérelemről ne döntsön,

b) visszamenőlegesen megváltoztassa a saját korábbi döntésének a polgári eljárás „velejét” jelentő, a jogcímre vonatkozó rendelkezését; olyan jogcímre váltva, ami eleddig az eljárásban soha fel sem merült és az egységes, több évtizedes bírói gyakorlattal is szembe megy.

30. Megjegyezzük, hogy a joggyakorlatot persze lehet változtatni, de arról nem lehet szó, hogy a bíróság erre vonatkozóan semmiféle kioktatást, felhívást, kötelezést nem intéz a felekhez; mintegy „váratlanul lecsap” és onnan közelíti meg a jogvita eldöntését, ami eladdig soha fel sem merült és amire a felperesnek a perindításkor, de a per alatt sem kellett soha számítani. Mi értelme van így a joggyakorlatnak, ha a peres fél még abba a helyzetbe se kerül, hogy a nem kevés per- szakértői és egyéb költséggel járó per megindításáról, annak folytatásáról alapos megfontolás után dönthessen, ha egy – a kontradiktórius eljárást kijátszó – szakaszban, ezt a bíróság önkényesen, indoklás nélkül megváltoztatja. A perek a felekről, a felek jogairól és nem a bíróság „önkiteljesedéséről” szólnak. Még a Kúria tanácsának sincs arra joga, hogy ilyen, az eljárási szabályokat sértő módon önkényesen juttassa kifejezésre azt, ha egyébként az eddigi gyakorlattal nem ért egyet. Vannak erre törvényes módok az eljárási és a szervezeti jog szerint is. Az azonban egyik kategóriában sem opció, hogy a Kúria a saját határozatát – csak azért, hogy a jogszerű kérelemben alapuló érdemi döntést (az ellenkérelemről szóló határozathozatalt) megtagadhassa, a kiegészítő végzésében egyszerűen jogcímet vált, a saját korábbi határozatához képest is. **Ismét ki kell emelni, hogy az ítéletben a Kúria semmi egyéb, mint szomszédjogok megsértésére hivatkozik, és csak a kiegészítő végzésében – vélhetően felismerve, hogy hatásköre sem volt az ügyben való eljárásra – vált általános kártérítési jogcímre. Ilyen alapon hatáskört vindikálni azonban nem lehet, mert az jogszabályok kijátszása, ami közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányos sérelmet okoz.**

31. Az Alaptörvény **XXVIII. cikk (1) bekezdésében** foglalt – tisztességes eljárás sérelmének vizsgálatakor – az Alkotmánybíróság – a Bíróság (EJEB) döntéseivel összhangban – határozataiban több ízben leszögezte, hogy a tisztességes eljárás követelmény-rendszerének egyes elemei nem vizsgálhatók és nem értékelhetők egymástól elszigetelten [20/2005. (V. 26.) AB határozat]. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő alanyoknak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgggal megvizsgálja. A bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell ügy elbírálásával kapcsolatos alapjogi követelményeket, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. Az Alaptörvény 28. cikke ugyanis a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő,

hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [ld. pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 28/2013. (X. 9.) AB határozat]. Alkotmányos kötelezettség az is, hogy a bíróság az általa megvizsgált ügy döntési szempontjait érintő lényeges elemekről, a bizonyítási tevékenységről és a bizonyítékok értékeléséről a határozatában számot adjon. Ez utóbbi szintűgy a tisztességes eljárás részét képező indokolási kötelezettség teljesítését rója a bíróságra.

32. Jelen ügyben a tisztességes eljárás fentebb felsorolt elemei sérültek. A Kúria eljárása sérti a Pp. célját, amelyet a r. Pp. 1. § rögzít, nevezetesen a **jogviták pártatlan eldöntésének** biztosítását, azzal, hogy az egyik fél számára a Pp. szabályait megsértve lehetővé tette **nem létező jogorvoslat** igénybevételét (alperes számára a felülvizsgálati kérelmet), a másik féltől viszont **megtagadta egy létező jogintézmény** igénybevételét (felperesektől a hiányos ítélet kiegészítésére vonatkozó jogot). Ezzel végeredményében megfosztotta a felpereseket egy olyan kártérítéstől, amelyet amúgy az alsóbb szintű bíróságok egybehangozón, a következetes ítélkezési gyakorlat szerint megítéltek számukra az alperes által a tulajdonukban okozott nem jelentéktelen tulajdoni jogsérelem kompenzálásaként.

33. Ugyancsak sérült Pp. 2. § (1) bekezdésben foglalt **tisztességes eljárás elve**, azáltal, hogy nem létező jogorvoslati lehetőséget biztosított az egyik fél számára, illetve nem tájékoztatta az indítványozó felpereseket, hogy – a COVID-helyzetre is tekintettel – meddig van lehetőségük felülvizsgálati ellenkérelmet előterjeszteniük, határidő hiányában pedig elkésztettek minősítette a felperesi felülvizsgálati ellenkérelmet. Ennek folytán negligálta a felperesek egyébként ésszerű időben, felülvizsgálati ellenkérelmét, azaz lényegében 60 napos felkészülési időt biztosított az alperesnek az amúgy nem létező felülvizsgálati lehetőség kihasználására és 16 napot sem arra, hogy erre a felperesek ellenkérelemben érdemben reagálhassanak.

34. Ugyancsak sérült a Pp. 3. § (6) bekezdésében foglalt **kontradiktórus eljárás elve** és a **jogérvényesítés segítésének elve**, mivel a bíróság nem gondoskodott arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra – a törvényben előírt határidőn belül – nyilatkozthassanak. Mindez elkerülhetetlenül sértette a Pp. 8. § (1) bekezdése szerinti **jóhiszemű eljárás elvét**, amely szerint a **bíróságok kötelesek biztosítani, hogy a felek és a per többi résztvevője jogaikat rendeltetésszerűen gyakorolják és perbeli kötelességeiknek eleget tegyenek.** Nyilván nem gyakorolja rendeltetésszerűen a jogorvoslati jogát az alperes, ha olyan jogorvoslati lehetőséggel is élhet, amit a törvény tilt, amikor pedig erre a felperesek felhívják a bíróság figyelmét, akkor az erre vonatkozó kérelmüket a Pp. előírásait figyelmen kívül hagyva a Kúria alap nélkül elutasítja.

35. A Pp. alapvető rendelkezéseinek negálása tehát az Alaptörvény **XXVIII. cikk (1) bekezdése** szerinti alkotmányos sérelemhez vezetett a fegyverek egyenlőségének, a pártatlanság követelményének, a hatáskör hiányának megsértése folytán, de egyben sértette a **(7) cikk lényeges** tartalmát is.

36. Törvényben biztosított jogorvoslatot a féltől megtagadni nem lehet, a jogorvoslatról érdemben kell döntení, és nincs arra törvényes és alkotmányos lehetőség, hogy a döntés elhárítását a bíróság jogcímválással „küszöbölje” ki. Hozzáteesszük, ettől eltekintve is egyébként még az összes többi jogsérelem egyébként is fennmarad: a fegyveregyenlőség sérelme, a kontradiktóriusság sérelme, a pártatlanság sérelme. A jogorvoslathoz való jog sérelme ezektől függetlenül megvalósult.

37. A jogorvoslathoz való jog nem elméleti opció, annak a fél számára valóságos lehetőséget tartalmaznia. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon

szervezetten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége” [ld: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, 3059/2017. (III. 20.) AB végzés]. A jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el (vö: 513/B/1994. AB határozat). **„Minden jogorvoslat lényegi eleme a 'jogorvoslás' lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát** [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, 24/2015. (VII. 7.) AB határozat].

38. A jogalkotó a különböző eljárásokra nézve más-más jogorvoslati formákat, eltérő jogorvoslati fórumokat állapíthat meg, miként eltérően határozhatja meg azt is, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet [1437/B/1990. AB határozat, 22/2014. (VII. 15.) AB határozat]. Az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog **tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg** és ennek feltételei a különböző típusú eljárásokban eltérőek lehetnek. A jogorvoslattal kapcsolatos alapjogi sérelem azonban nem csak akkor állapítható meg ha a jogorvoslat lehetősége teljesen kizárt, hanem akkor is, **ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot** [vö: 21/1997. (III. 26.) AB határozat].

39. A testület rámutatott arra is, hogy a jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesülése **nem csupán a jogalkotóval szemben** fennálló követelmény, hanem „az Alaptörvény 28. cikkéből következően a jogszabályok értelmezése során a jogalkalmazó szerveket is kötelezi. Mindez összhangban van az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (...) 13. cikkében garantált hatékony jogorvoslathoz való jognak az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) ítélkezési gyakorlatában kibontott tartalmával is. (...) A jogorvoslat lehetőségének jogalkotó általi megteremtése a fellebbezést elbíráló bíróságok számára egyúttal olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön.” vö: 11/2017. (V. 26.) AB határozat]

40. Mindebből következően a **jogorvoslati kérelem elbírálást megtagadni nem lehet** és azt sem lehet megakadályozni – a tisztességes eljárás egyéb elemeit sértve – hogy a jogorvoslatot a fél határidőben, törvényesen benyújthassa. Az pedig végleg sérti a jogorvoslás lehetőségét, hogy ennek hátrítása érdekében a bíróság a saját eredeti döntését is indokolás nélkül megváltoztatva, hatásköri kérdésekre is kiható módon új álláspontot foglaljon el. **Ezzel a Kúria nyilvánvalóvá tette, hogy eljárásából a pártatlanság követelménye hiányzott.**

41. A 34/2013. (XI. 22) AB határozatában az Alkotmánybíróság – felidézve az EJEB vonatkozó gyakorlatát – rámutatott, hogy: *„A pártatlanság szubjektív olvasatában a bíró adott ügyben tanúsított magatartásával és hozzáállásával szembeni elvárásként jelentkezik, míg ezzel szemben az objektív teszt arra enged következtetést levonni, hogy a bíró, illetve az eljárásjogi szabályozás elégséges garanciát nyújt-e minden olyan helyzet kiküszöbölésére, amely a pártatlanság tekintetében jogos kételyeket ébreszthet [...] A szubjektív teszt során az EJEB a bírónak az adott ügyben tapasztalható személyes elfogultságát és előre kialakított meggyőződését vizsgálja [...]. A Bíróság ezen elv kialakításának kezdetén egy vélelmet formált, amely szerint az ügy bírójának szubjektív értelemben vett pártatlansága vélelmet élvez mindaddig, amíg ennek ellenkezője bizonyítást nem nyer [...]. E vélelem megdöntését és a bíró személyes elfogultságát számos esetben azonban igen nehéz igazolni. Ugyanakkor a pártatlanság objektív tesztjének alkalmazása a pártatlanságot megkérdőjelező helyzetek*

kizárásán keresztül már elégséges garanciát nyújt a követelmény kellő érvényesüléséért [...]. [A] bírói pártatlanság tekintetében még a külső látszat is jelentős szerephez jut, ugyanis annak elvesztése a bíróságok működésébe és döntéseibe vetett közbizalom megrendülésének kockázatát hordozza [...].”

42. Akkor, amikor Kúria – egyik félnek – előbb nem ad módot a jogorvoslati ellenkérelem benyújtására, majd negálja annak elbírálását, végül indokolás nélkül még a hátrányára is változtatja meg a jogcímet, csak azért, hogy saját téves eljárásához hatáskört konstruáljon, nyilvánvaló, hogy ez az indítványozó felperesekkel szemben nem pártatlan eljárás. Legalábbis a látszat mindenképpen az, hogy a bíróságot eleve nem érdekelte az indítványozók álláspontja és előre eldöntötte, hogy a joggyakorlattal való szembemenetel árán is terhükre hoz döntést. Ezzel viszont ismét sérült a tisztességes eljárás követelményének a hatékony bírói jogvédelem igényére vonatkozó követelménye is, amely pedig az ítékezés alapja.

43. Végül soron ezzel a bíróságok a felperesek perbeli rendelkezési jogát is kiüresítették, ami pedig a polgári eljárásjog alapelve és nem formális jog. Az eljárási alapelvek oldaláról a rendelkezési jog a tisztességes eljárás egyik alappillére, az eljárási igazságosság megkerülhetetlen eleme. Ez nem pusztán a keresetindítási (az attól való tartózkodási) szabadságot jelenti, az is beletartozik, hogy a bíróság abban körben köteles eljárni és tartalmi érvelést kifejteni, amely körben a törvény nem állít kereseti akadályt, amely körben azt a fél kéri, amely körre a fél bizonyítást tud felajánlani és meg is teszi, valamint abban a körben, amelyre a jogorvoslati nyilatkozata kiterjed. **A keresetet és fellebbezési kérelmet/ellenkérelmet a bíróság köteles kimeríteni és ezt nem kerülheti meg azzal, hogy akadályozza a nyilatkozat benyújtását, majd hatáskör hiányában jár el és ehhez utólagosan konstruál jogcímet, méghozzá olyat, amelyről a perben soha szó nem volt.**

44. Az indítványozóknak valódi és jogos, jogilag alá is támasztott igénye volt arra, hogy az őket ért jogsérelmet az alperessel szemben peres úton érvényesítsék. Ezt a következetes bírói gyakorlatra alapozták. Az indítványozók tulajdoni sérelme, tulajdonjoguk értéke egy részének elvesztése volt az alapja a pernek, amihez kizárólag egy rajtuk kívül álló szomszédjogi jogsérelem vezetett. Következésképp a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének megsértésével a Kúria elérte a XIII. cikk sérelem konstituálását is, bár erre sem hatásköre nem volt, sem pedig nem indokolta ennek a jogalapját.

45. Az Alkotmánybíróság döntések a tulajdon alkotmányos tartalmát kezdettől fogva a működésében vett tulajdon védelmével határozták meg. **„Az Alkotmány a tulajdonjogot, mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos alapját részesíti védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdon társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa. (...) A tulajdonhoz való alapvető jog védelmében a minőségi határvonal ma már nem a tulajdon korlátozása és a polgári jogi értelemben vett elvonása között húzódik. Az alkotmányossági kérdés az lett, hogy milyen esetekben kell a tulajdonosnak a közhatalmi korlátozásokat minden ellenszolgáltatás nélkül eltűrnie, mikor tarthat igényt kártalanításra tulajdonosi jogai korlátozásáért.”** [64/1993. (XII. 22.) AB határozat]. **Az alkotmányos tulajdonvédelem kiterjed minden olyan jogosítványra, amely a jogosult pozícióit meghatározza** [17/1992. (III. 30.) AB határozat, 40/1997. (VII. 1.) AB határozat]. Ekként az alkotmányos tulajdonvédelem magában foglalja a tulajdonjog egyes részjogosítványait, a birtoklást, a használatot, a hasznosítást, hasznok szedésének jogát, a rendelkezési jogot, sőt még a **jogos várományt is.**

46. Kétségtelen tény, hogy a tulajdonhoz való jog nem korlátlan és korlátozhatatlan; az alapjogként védett tulajdon tartalmát annak köz- és magánjogi korlátaival együtt kell értékelni, s az alkotmányos tulajdonvédelem szoros összefüggésben áll a tulajdon alanyával, tárgyával és

funkciójával. A korlátozhatóság hatáira vonatkozóan az Alkotmánybíróság a maga számára is irányadóan a mércét úgy fogalmazta meg, hogy: „Az állami beavatkozás alkotmányosságának megítélésének súlypontja, az alkotmánybírósági értékelés voltaképpeni tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett.” [64/1993. (XII. 22.) AB határozat] A határozatokból azonban kitűnik, hogy – ha máshol nem – legkésőbb az arányosság követelményének vizsgálhatósága keretében ezt azonban a jogalkotónak igazolnia kell [pl. 13/1998. (VI 30.) AB határozat, 3/2000 (II. 25) AB határozat].

47. Az alkotmánybírósági gyakorlat rendszeresen fellépett az ellen is, ha az elvonására, korlátozására nem nyíltan és egyértelműen, azonnali tulajdonelvonás merült fel. Kezdetől fogva tudatosította, hogy burkolt, közvetett megoldások is vezethetnek a tulajdon valamely részjogosítványának meg nem engedhető korlátozásához vagy a tulajdon egészének (lényeges részének) elvonásához, s ezek a megoldások sem mentesek az értékgarancia követelménye alól, ami az alkotmányos tulajdonvédelem sarokpontja. A 20/2014. (VII. 3.) AB határozat mutatott arra, hogy a tulajdonvédelem körén nem esnek kívül azok az esetek sem, ahol a gazdasági önállóság csorbításával, vagy más módon a tulajdonjogba történő beavatkozást nem ellensúlyozzák megfelelő előnyök. Az ilyen megoldás alaptörvény-ellenes. A váromány különféle változatainak védelme a 45/1995. (VI. 30.) AB határozattól kezdődően alkotmányos tulajdonvédelem alá esett. A testület alapelveként kimondta, hogy a várományos – pusztán pl. az időmúlás hiányában – önkényesen nem fosztható meg jogos várományától [51/2007. (IX. 15.) AB határozat]. A kontinuitás jegyében a 3194/2014 (VII. 15.) AB határozat pedig kimondta, hogy a testület nem csupán a tulajdon, de a várományok vonatkozásában is fenntartja korábbi gyakorlatát.

48. Az indítványozó felperesek bizonyították, hogy az alperesi magatartás folytán a tulajdonukban értécsökkenés, a rendelkezési jogukat sértő károkozás következett be. Az ingatlanaik piaci értéke objektív mérce szerint is csökkent, és erre nekik semmilyen ráhatásuk nem volt, miként arra sem, hogy ezt az értécsökkenést hárítsák. Az alperesi objektum egy végleges építmény, arra semmilyen lehetőség nincs, hogy annak használata körében a felperesek bármilyen igénnyel fellépjenek, és ez bármely piaci szereplő számára világos képlet. Ezért teljesen mindegy, hogy hányféle ok, tényező vezetett ehhez a sérelemhez, az mind az alperesi oldalon merült fel. Hovatovább, ezt a kialakult bírói gyakorlat száz százalékosan megerősíti, túl azon, hogy a konkrét eljárásban szakértő is igazolta. Ez ugyanis szakkérdés, ehhez a bíróság kellő szakismeret hiányában nem ért, és nem is tudja megállapítani a konkrét helyen, konkrét helyzetbe került tulajdonos jogsérelemének piacosított mértékét. Ergo, mint szakkérdést, a szakmai paraméterek tekintetében a bíróság felül sem bírálhatja, s eleddig ez soha egyetlen ügyben sem volt kérdés.

49. Most azonban a Kúria – bár indokát ennek sem adta – lényegében a szakkérdések felülbírálatába fogott, ami még inkább indokoltá tette volna az ellenérdekű félnek legalább a meghallgatását (írásbeli nyilatkozatának megismerését.) Vagyis végső soron egyértelmű, hogy a tisztességes eljárás követelményeinek sérelme, anyagi jogi jogsérelemhez is vezetett, ami indokoltá teszi ennek az eljárásnak – immár az alkotmányos mederben való megismétlését.

IV. Összefoglalás

50. Az indítványozók jogséremla a felülvizsgálati eljárásban következett be, mégpedig véglegesen a Pf. I. 20875/2019/7. számú végzés közlésekor. Ez a végzés tette véglegessé a Kúria Pfv. I. 20874/2019/4. számú érdemi határozatát és önmagában a végzés megsemmisítése ezért nem is alkalmas az alapjogi sérelem orvoslására; az alkotmányjogi panasz csak az érdemi döntés

megsemmisítésével képes létrehozni a célzott és valóságos eredményt.

51. A Kúria nyílt törvénysértést követett el akkor, amikor:

- törvényi itlalom ellenére (részletesen ld: 13., 15 pontok) befogadta az alperes felülvizsgálati kérelmét;
- határidő nélkül hívta fel a felpereseket az ellenkérelem előterjesztésére (ld: 12. pont);
- nem várta be a felperesi ellenkérelmet, holott azt a felperesek az egyébként általános gyakorlatnak megfelelően 15 napon belül még a COVID helyzet ellenére is benyújtották (ld: 12., 13., 14., 27. pont);
- határozatában letagadta az ellenkérelem benyújtását (l. 16. pont).

52. Ezek a törvénysértések egyben a tisztességes eljárás szabályainak megsértését is jelentik, ahogyan azt az indítványozók a kérelem 20-32. pontjaiban kifejtették. E körben kiegészítendő a korábbi indítványt, hivatkozunk a 24/2020. (X.15.) AB határozatban foglaltakra is, amelyben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a contra legem gyakorlat önmagában is alkotmányosértő.

53. Okfejtésében a testület a határozat 21. pontjában rámutatott arra, hogy „*az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint egy szabályozás felülrírása, kitágítása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem contra legem jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét. A contra legem jogalkalmazás ilyen módon a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezethet.*” A alapjogsérelmet a bíróság számos módon előidézheti, s ezek közül – visszautalva a 20/2017. (VII. 18.) AB döntésre is – egyik esetként emelte ki az Alkotmánybíróság azt a körülményt, ha a bíróság az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat nem alkalmazza, „*ha a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe*”.

54. Ugyanakkor a tisztességes eljárás sérelme jelen esetben nem önmagában „áll”, ugyanis a contra legem, s egyben contra constitutionem eljárás következtében az indítványozóknak közvetlenül tulajdoni sérelme következett be, miként az az indítvány 45-48 pontjaiban kimutatták.

55. Végezetül utalni kell arra, hogy – ahogyan azt az indítvány 18, 19. pontjai is tartalmazzák – a Pp. az ilyen esetekre jogorvoslati eszközként tartalmazza a felülvizsgálati döntéssel szemben az ítélet kiegészítésének kezdeményezését – s ez a más ügyekben hatékony jogorvoslatként működik is. Ezt tehát az indítványozók kötelesek voltak kimeríteni ahhoz, hogy az alkotmányjogi panasz feltételeinek az az eleme is teljesüljön, hogy a fél a lehetséges jogorvoslati eszközöket igénybe vette. Megjegyzik továbbá az indítványozók, hogy éppen azért, mert ez a lehetőség más ügyekben hatékony jogvédelmi eszközként funkcionál, a kérelem benyújtásakor még fel sem tételezték, hogy a Kúria az ellenkérelmet esetleg szándékosan figyelmen kívül hagyja. Lévéen, hogy az a felülvizsgálati döntést megelőző napon érkezett a Kúriára, - már csak a bíróságok iránti kötelező tisztelet okán is - határozottan úgy gondolták, hogy egyszerűen technikai okokból a kezelő iroda késedelme, leterheltsége miatt nem került időben bemutatásra az eljáró tanácsnak. Az csak a kérelmet elutasító határozatból derült ki, hogy a Kúria szándékosan folytatott contra legem gyakorlatot. Minden esetre ezen végzést kézhezvételét megelőzően az indítványozók nem is voltak abban a helyzetben, hogy alkotmányjogi panaszt terjesszenek elő.

56. Fentiekre figyelemmel az indítványozók indítványukat teljes egészében fenntartják és kérik annak érdemi elbírálását.

V. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem

57. Az Indítványozók számára az alaptörvény-sértően meghozott végső döntés végrehajtása súlyos károkat okoz, mivel az egyébként jogerősen peresztes alperes által már megfizetett kártérítési összegeket és perköltségeket vissza kell fizessék. Az alperes erre 15 napos határidővel már fel is szólította az indítványozókat. Nyilván nem kell részletezni, hogy az érintett családok számára a covid járvány közepén, karácsony előtt az egy évvel korábban megfizetett kártérítési összegek visszafizetése milyen anyagi megterhelést jelent.

58. Erre tekintettel az indítványozók kérik, hogy az Alkotmánybíróság szíveskedjék az Abtv. 61. §-ban írt körülményekre, így különösen az Alkotmánybíróság eljárásának várható időtartamára tekintettel továbbá a napokon belül visszafizetendő kártérítések okozta súlyos és helyrehozhatatlan kár ill. hátrány elkerülése érdekében haladéktalanul eljárni a **Kúria Pfv. I. 20874/2019/4 számú érdemi ítélete végrehajtásának felfüggesztése** ügyében is.

A fentiek alapján kérjük az indítványunk elbírálását és az annak való helyt adást.

Tisztelettel

dr. Bihary Tibor

Mellékletek:

1. a Budaörsi Járásbíróság elsőfokú bíróság ítélete
2. a Budapest Környéki Törvényszék másodfokú bíróság ítélete
3. a Kúria 2020. május 12-én érkezett végzése felülvizsgálati ellenkérelem benyújthatóságáról
4. a felperesek/indítványozók 2020. május 25-i (május 28-án benyújtott) felülvizsgálati ellenkérelme
5. a Kúria 2020. május 27-én kelt felülvizsgálati ítélete
6. a felperesek/indítványozók határozat kiegészítése iránti kérelme
7. a Kúria végzése a határozat kiegészítése iránti kérelem elutasításáról
8. ügyvédi meghatalmazás